

תמונת אולם המליאה, שעה קלה אחרי התקרית: באולם הריק לגמרי נראה לורנץ, בין הניידות הנמושים על השולחנות מאורע — וכל אחד בנוסח שונה לחלוטין:

תקרית באולם ריק

אם אתה אחד מאותם קוראים מושבעים הקוראים את כל העיתונים במדינה, נתגרה לך השבוע פרשה של ראשון במהרה ישראלי. שלושה עיתונים חשובים דיווחו על אותו מאורע — וכל אחד בנוסח שונה לחלוטין:

● הארץ סיפר לקוראיו, במיטת מובלסת, כי כאשר קם שר המיסחר והתעשייה לענות לשאלות, נותרו רק שני חברי-כנסת באולם: **ח"כ שלמה לורנץ** מאג"י ו-**אברהם טיאר** מ"מ"ח. תוך תיאום הפגנתי קמו גם הם ועזבו את מושביהם. השר המשיך לדבר בפני אולם ריק לגמרי. ח"כ לורנץ העיר ליו"ר הישיבה, משה סרדינס, כי למען כבוד הכנסת כדאי לנעול את הישיבה.

● ידיעות אחרונות סיפר לקוראיו כי בשעת מתן תשובותיו של השר שרף נסאר אולם המליאה ריק לחלוטין. כשאחיו הנוכחים, ח"כ **ישראל גרוס** מאג"י, עמד לעזוב את האולם, הוא פנה לסגן יו"ר הכנסת, ח"כ משה סרדינס, "למען כבודה של הכנסת, תואיל לנעול את הישיבה".

● מעריב סיפר לקוראיו גם הוא במיטת מיוחדת, כי בשעה שקם השר שרף למסור את התשובות, נותרו באולם רק שלושה חברי-כנסת, שלושתם מסיעות האופוזיציה: **שלמה לורנץ**, **אברהם טיאר** ו**אורי אבנרי**. טיאר הציע ללורנץ ולאבנרי לנטוש את האולם, כדי למחות על העדר חברי-הכנסת. שלושתם יצאו. השר רצה להפסיק בקריאת התשובות, אך היו"ר תבע ממנו להמשיך.

אם כן, מה נכון? האמת היא זו שנכתבה במעריב, פחות או יותר. נותרו באולם שלושה ח"כים — לורנץ, טיאר ואג"י. באותו רגע היתה לאמנון זכרוני, שישב בתא היועצים הפרלמנטריים, הברקה: הוא קרא לי, והציע שאקרא גם לשני הנוותרים לצאת. קראתי לטיאר לצאת, וטיאר קרא ללורנץ. שלושתנו קמנו ועמדנו ליד פתח האולם, ומשם דרשנו בקריאות אה נעילת הישיבה.

התיאור המוסמך ביותר רשום, כמובן, בפרוטוקול הסטנוגרפי של הישיבה (ישיבת שעה, עמודים 131 ו-132) כלהלן: **שלמה לורנץ**: לתשומת לב השר, אין אף חברי-כנסת. אני חושב שאין זה לכבודה של הכנסת שכבוד השר משיב בשעה שאין חברי-כנסת. **אורי אבנרי**: אני מציע לנעול את הישיבה. זהו עלבון לכנסת לקיים ישיבה בצורה כזאת.

היו"ר משה סרדינס: חברי-הכנסת אבנרי, או שתשב או שתצא! **שלמה לורנץ**: אני חושב שלכבוד הכנסת הוא לנעול את הישיבה. **אורי אבנרי**: אני לא חושב שלכבוד הכנסת ולכבוד היושבי-ראש לקיים ישיבה כאשר נמצאים פה שלושה חברי-כנסת! השר המשיך בקריאת התשובות לשאלות שלי. אותה שעה לקחתי מצלמה ובילמתי. בינתיים לחץ היו"ר על הפעמון המזעיק חברי-כנסת להצבעה, וכתוצאה מכך חזרו לאולם שלושה-ארבעה ח"כים מן המיוזנון. הנצחתי תמונה זו.

זלמן ארן: מדוע יש פה הרעה בתנאי עבודה? אין הורדה בשכר, אלא שבמקום שתי עונות-עבודה בניהול (נדרש המנהל מאהיוד לעבוד) שתי-שעות-עבודה בהוראה. **אורי אבנרי**: בדיוק. המנהל באחידות טוען ששכרו לא נשתנה, אבל שחלק מן עבודתו עבר מתפקיד של מנהל לתפקיד של מורה. זוהי הרעה.

זלמן ארן: ממתי הוראה זה דבר שבמדינה נהוג? **אורי אבנרי**: כבוד השר, אני שמח לקריאת-הביניים הזאת. כאן המוקד הפסיכולוגי של השביתה, יש בטענתך הגיון מופשט. אבל אין בה הגיון אנושי למה? כאשר מורה עובר לתפקיד של מנהל, זוהי עלייה בסולם. נכון? ממילא אכן גם ההיפך: כשעוברים מתפקיד של מנהל ל-2 תפקיד של מורה, זאת ירידה. כל אדם מבין זאת. לא חשוב מה אומר ההגיון המופשט, הפקידותי או המשרדי. בשביל האדם הנוגע בדבר, זוהי ירידה.

הייתי רוצה כאן לומר משהו הנתעלכל השרים, המתחבטים מדי פעם בבטיות של שביתות. שום אדם אינו יוצא לשביתה לשם תענוג, כשם ששום אדם אינו יוצא למלחמה לשם תענוג. כשאנשים עושים צעד זה, צעד כל-כך קשה — הייתי רוצה שכל שר וכל פקיד יכשיר את ליבו להבנת

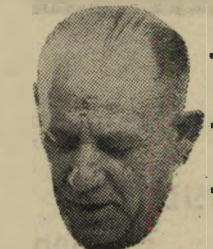
אלמוגי שינויים פרסונליים ושינויים איר-גוניים מרחיקי-לכת, וזה חוץ פרק זמן של שלושה חודשים בלבד. **יוצא מכאן אחת משתיים: או שפעולותיו של השר הקודם, שי כיהן בתפקידו שבע שנים, היו לקיחות — או שהחפיזון של השר אלמוגי להכניס שינויים מעיד על פגמים יסודיים בגישתו לענייני משרדו.**

מה קרה במשרד-העבודה? הוחלף המנכ"ל. נתמנה מישהו חדש למנכ"ל, אחד מעסקני רפ"י לשעבר בתלאיבי, ראובן גרובי-גר (גבע), שמעולם לא נמנה על הצחת הככר של משרד-העבודה. מונה, כמובן, מנהל-ישיבה חדש. למינהלת שירות-התעסוקה נתמנה לאחד ריונה עובד המשרד בשם ישראל כרמי. מי ניו זה טעון הסבר. מצבו של השר במפגש לגנו מזכיר את הסיפור על איתו מוסלמי שהתנצר בליה. המוסלמי טען שהתנצר והנוצרים לא הכירו בכך, וסירבו לקבלו לקהלם. הוא הדיו לגבי השר אלמוגי. מצד אחד מושמץ השר אלמוגי על-ידי אנשי חבר הכנסת שמעון פרס, ומצד שני אין צמרת מסא"י מוכנה לתת בו אמון מלא. לכן עליו לחפש לעצמו בני-בית. אחד מבני-הבית הוא מר שרגא נצר, איש הגוש ב-תלאיבי. על השר אלמוגי לשלם לשרגא נצר, ומינויו של ישראל כרמי הוא בגדר השלום זה.

דוגמה אחרת: קיים במשרד-העבודה אדם בשם פרץ הרבורגר, בתפקיד מנהל אגף הנוער וההגיון המיקצועי. השר החליט משום מה להיפטר ממנו. אין זה חשוב אם האיש טוב או רע, אבל לפטר סתם אי-אפשר. מה עשה השר? הוא מינה בתורו בשם דן רם — מהנדס שניהל מיפעל של קיבוץ — לתפקיד יועצו האישי של השר לענייני נוער והגיון מיקצועי. כך למעשה נטל מהרבורגר את סמכויותיו והפך אותו למעין מובטל סמוי.

אני שומע שבאסימם עכשו את חברי-לשעבר למסגרת-לשעבר של השר אלמוגי, ששר-הביטחון משה דיין, באותן שיטות במשרד-הביטחון. השר דיין — כך כתוב בעיתון — דחה זאת בתנועה של זילול. אולי בכלל אהנו נמצאים בשלב שתנועת הזילול באה במקום תנועת-העבודה.

מכיוון שעמדו לרשותו 10 דקות בלבד, לא יכולנו להשמיע את כל החומר שאספנו. זה החלק השני של נאומי הקדשנו לנושא שערווייתי: הניכונים מ-שכרם של הפועלים מהשטחים המוחזי-קים, העובדים בישראל. **קבענו כי שכרו של כל פועל כזה מנכים 4.20 ל"י ליום** — ובתוך זה "דמי אירגון" המגיעים בסך-הכל ל-50 מיליון ל"י לשנה. את הכסף הזה מע-בירה הממשלה להסתדרות — ללא שום תמורה, לשימוש הבוסים המפלגתיים. השר אלמוגי השיב לדברים בעם גובר, שמצא עליו בטיוב קולני. אך כש-נתבקש להגיב עליהם בדבריה-סיכום שלו, השיב: "זה פתחת לבגוני!"

עוגת הקרם של אלמוגי

כמו כל דיוני-התקציב השנה, הפך גם הדיון על תקציב משרד-העבודה לסימ-פוזיון חסרי-תכלית על עניינים מופשטים, כשאיש אינו מעלה על דעתו לתקוף את שר-העבודה, יוסף אלמוגי.

הנאום האופוזיציוני היחיד בוויכוח זה היה של סיעתנו. פתחנו בהתקפה ישירה: **אורי אבנרי**: כבוד היושבת-ראש, כני סת נכבדה — חמישה חברי-כנסת נכבדים. היו"ר דבורה נצר: מה מצב היו"ר שבת-ראש?

אורי אבנרי: אמדתי כבר — כבוד היושבת-ראש. **שר העבודה אלמוגי**: ושר אחד לפחות.

אורי אבנרי: אני מוסיף למניין של החמישה גם את שר-העבודה. השר פינתס ספיר, בכהנו כשר-האוצר, התריע מפני אכילה סמויה הקיימת במג-גון הממשלתי. עמיתו של השר ספיר, השר שרף, חזר כיום על אותה טענה. הנעשה עתה במשרד-העבודה נותן לנו המחשה על הדרך בה נעשה הדבר.

כל שר חוש מביא איתו למשרד "קלי-קה" משלו, הדוחקת את רגלי הצמרת ה-קדומת, מבלי להיפטר מצמרת זו. כך נוצר רים רבדים על גבי רבדים, כמו עוגה של קרם, כשכל פקיד ותק ובכיר הוא זכר לשר מימים עברו. **שר-העבודה אלמוגי**: השאלה היא אם הקרם הוא טוב. **אבנרי**: הקרם אינו משתפר עם הזמן. עם כניסתו למשרד-העבודה ביצע השר

הרקע הנפשי של השובתים. **מרדכי זורקים**: אתה כבר יכול להיכנס לוועדה המרכזת (של ההסתדרות). **אורי אבנרי**: אני מתכוון להיכנס לשם. איני אומר שכל שביתה צודקת. בוודאי שלא. אני אומר שכל ציבור, כשהוא יוצא לשביתה, משוכנע שהוא צודק. לכן יש להכשיר את הלב ולהבין את המניעים שלו. מי שאינו מוכן להבין את המניעים של הצד השני, גזר על עצמו לעמוד בפני שורה אין-סופית של שביתות. זה לא נוגע רק לשביתות, אלא לכל הסיכסוכים בין בני-אדם, לכל מלחמה. השר השיב באריכות לדברים אלה, ובין השאר טען כי השובתים הם "המימסד", וכי דווקא משרד-החינוך הוא הגורם הי מהפכני בשטח זה. ההיקף: מכיוון שסיעתנו היא הלוחמת במימסד, עלינו לתמוך ב-משרד-החינוך.

השביתות של ארן

עם פרוץ שביתות המורים, הגישה סיעתנו הצעה דחופה לסדרה-היום. מכיוון שגם סיעת קואליציונית הגישו הצעות כאלה, זכינו והנשיאות הכירה בדחיפות כולן. בנואמו חזרונו והבענו תמיכה ללא-סייג בפרורמה, אך האשמנו את משרד-החינוך בכך שחסרה לו הגמישות הדרושה לביצוע מהפכה זו. תמכנו בדרישת המורים החיכר-ניים להעניק למורי חטיבת-הביניים שכר של מורים תיכוניים. תבענו גם יחס של הבנה למנהל מאהיוד. כאן התפתח דו-שיח, בו השמענו מעין "אני מאמין" סוציאלי: **אורי אבנרי**: ... השכל הפשוט מדי ייב לנהוג כאן בגמישות. מה גם שיש הצדקה מסוימת לטענה שהיתה כאן הרעה בתנאי-העבודה. אין חולק על כך שהרעה בתנאי-העבודה מצדיקה שביתה. אגב, זה חל גם על הרבה סיכסוכי-עבודה אחרים, כמו בנמלים.